

Tillæg til Vore Kirkegårde bind 21 nr. 9

Foreningen for kirkegårdskultur

ÅRSMØDE

„Foreningen for Kirkegårdskultur“ afholder sit ordinære årsmøde i Kolding tirsdag d. 26. maj og onsdag d. 27. maj d. å. med følgende program:

Tirsdag d. 26. maj. Hotel „Saxildhus“.

Kl. 13,30: Forretningsudvalgs møde.

Kl. 15,30: Bestyrelsesmøde.

Kl. 18,00: Middag.

Kl. 20,00: Foredrag.

Onsdag d. 27. maj.

Kl. 9,00: Morgensang i Sct. Nicolai kirke.

Kl. 10,00: Generalforsamling på hotel „Saxildhus“.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Aflæggelse af beretning.
3. Det reviderede regnskab.
4. Budget 1964—1965.
5. Beretning fra redaktøren.
6. Valg til redaktionsudvalget.
På valg er:
havearkitekt Johannes Tholle,
domprovst Carl Bay.

7. Valg af fem bestyrelsesmedlemmer.

På valg er:

overlærer, frøken Dagmar Carlsen-Skiødt,
apoteker, dr. phil. E. Høst-Madsen,
landsbygraver Ingv. Norlyk,
arkitekt Marius Pedersen,
havearkitekt C. Th. Sørensen.

8. Valg af to revisorer og revisorsuppleanter.

9. Fastsættelse af stedet for næste årsmøde.

10. Eventuelt.

Kl. 12,30: Frokost på hotel „Saxildhus“.

Kl. 14,00: Ekskursion i bus til Herrnhutternes kirkegård i Christiansfeld og klokkestabelen ved Skamling. Efter et kaffebord på restaurant „Skamlingsbanken“ beregnes årsmødet afsluttet kl. ca. 17,30.

Carl Bay

| Volmer Rud Nielsen

Nye medlemmer

Personlige:

Snedkermester A. Elving, Sct. Olaigade, Helsingør.

Udenlandske:

Bygartner Odd Andersen, Grimstad, Norge.

Eskildstuna kyrkogårdsförv., Sverige.

Kyrkogårdsnämnden, Solna, Sverige.

Kommunegartneren, Ørsta, Norge.

Oscarshamn kyrkogårdsförv., Sverige.

Dødsfald

En kendt skikkelse ved vore årsmøder, et meget interesseret medlem af vor forening og bestyrelse, fhv. realskolebestyrer *Magnus Lund* er afgået ved døden den 28. december 1963. Han var en ivrig forkæmper for ligbrændings-

tanken og gjorde sine tanker til virkelighed bl. a. ved at han stiftede ligbrændingsforeningen i Svendborg 1930. Han sad i en menne-skealder i D. L.s bestyrelse, blev i 1946 D. L.s propandaleder, senere kaldet konsulent. Han var æresmedlem af den svenske ligbrændingsforening. Medlem af sit menighedsråd i Svendborg var han også.

Vi lærte realskolebestyrer Lund at kende som et varmhjertet og retskaffent menneske, hvis saglige indlæg vi gerne lyttede til. Vi vil savne ham — og her i vort blad udtale: Ære være hans minde!

Carl Bay.

Kirkegårdsinspektør, cand. hort. *Arne Hilsø* er død 61 år gammel.

Arne Hilsø var levende interesseret i sit

fag, sprudlende af energi og vitalitet gik han op i alt, hvad der rørte sig indenfor problemer om kirkegårde. Selv under sin sidste alvorlige sygdom fjernede hans tanker sig kun med korte mellemrum fra Søndermark Kirkegård på Frederiksberg, som han var leder af.

Arne Hilsøe var gennem årene en flittig skribent til Vore Kirkegårde.

Ære være hans minde!

J. J.

Fødselsdage

Den 5. marts fyldte kirkegårdsgartner *H. W. Rasmussen*, Haslev, 70 år. Rasmussen, der er født i Hjørring, fik sin uddannelse i Viborg og overtog stillingen ved Haslev kirkegård den 1. maj 1927. Rasmussen er det fødte ordensmenneske, hvilket også har præget Haslev kirkegård igennem de snart 37 år. Foruden kirkegården har han også haft tid til at hellige sig foreningsarbejdet. I den stedlige gartnerforening har han i mange år siddet i kredsens bestyrelse, og på 3. periode betjener han kredsformandsposten. Tillykke!

H. N.

Jubilæum

Inspektøren for Lyngby-Tårnbæk kirkegårde, *Holger Nielsen*, kunne 1. april holde 25 års jubilæum som leder af kommunens kirkegårde. I den forløbne tid er kirkegårdenes areal blevet stærkt forøget, men også deres gartneriske kvalitet har H. N. sat sit præg på.

Til lykke!

Æresmedlem

Foreningen af Kirkegårdsinspektører, Gravere og Gartnere ved Kirkegårde i Danmark har udnævnt sin tidligere formand, fhv. kirkegårdsinspektør i Odense, *O. Raahauge-Askegaard*, til æresmedlem, både for det dygtige og opofrende arbejde, *O. Raahauge-Askegaard* har udført for foreningen og dets medlemmer, og lige så meget for det arbejde, han har udført for kirkegårdskulturen her i landet.

J. J.

Tyske krigsgrave

I udenrigsministeriet har der den 17. januar 1964 været afholdt en pressekonference angående de tyske krigsgrave, hvor kirkeminister fru *Bodil Koch* og kontorchef *A. Roesen*,

kirkeministeriet, overfor journalisterne gjorde rede for de stillede spørgsmål angående dette emne.

J. J.

Konkurrencer

Kirkegårdsbestyrelsen i Ålborg indbyder danske arkitekter til at deltage i en projektkonkurrence om et nyt kapel-krematorium. Præmiesum ialt kr. 30.000. Aflevering 19. maj 1964.

J. J.

Møder

Arbeitsgemeinschaft Friedhof und Denkmal afholder sit årsmøde i Freiburg i dagene 13. til 16. maj 1964.

Kursus

Kirkegårdsinspektørforeningen gentager sit kursus „Kirkegårdsadministration“ på Vilvorde i begyndelsen af september. Da det gentages for 3. gang har det hermed vist sin betydning for uddannelse af kirkegårdsgartnere, og de, der ikke mener, de har den fornødne administrative baggrund, burde deltage.

Pas på, at blomsterne ikke blæser væk

Ifølge Politiken er det på kirkegårdene i Melbourne forbudt at pynte grave med kunstige blomster, fordi de ødelægger de elektriske græsslåmaskiner. I blæsevejr flyver de kunstige kranser og blomster rundt overalt, og kommer derved også ind i maskinerne.

Naturfredning

Københavns magistrat har overfor Naturfredningsnævnet for København givet tilsagn om, at det erholdt „underretning vedrørende kirkegårde, der benyttes til begravelser efterhånden som kirkegårdene måtte blive endeligt besluttet nedlagt som sådanne, således at der til den tid kan optages forhandlinger med nævnet om de pågældende arealers overgang til andet formål“.

Det således meddelte tilsagn er med påtallet for nævnet tinglyst på efternævnte kirkegårde: Vestre, Assistens, Bispebjerg, Sundby, Vor Frelses og Brønshøj kirkegårde.

Den levende kirkegård

Under denne titel havde fhv. statsminister *Viggo Kampmann* i Jyllandsposten for 17/3 1963 en stor artikel, — og vi tillader os at citere de nedenstående linjer.

Vi bor ved siden af Sundby Kirkegård og er glade for naboskabet. Om vinteren kan vi følge alt livet derinde, mens hegnets bladhang om sommeren ligesom forlænger vor have ind i en større park og skjuler livets forkrænkelighed for os. Vi, der bor her, ved, at gravene ligger der, og at det er der, vi skal hen, når vi en dag, som manden fra Vestervangen udtrykker det: skal sætte træskoene og tilføjer: Og vi kender ikke dagen ej heller timen, og det er lige så forkert som alt rigtigt. Der er mange der føler, når tiden sig nærmer.

Både universitetet, museer og biblioteker kan give mange rige stunder, men det kan for den sags skyld besøg på vore smukke københavnske kirkegårde da også. Endelig er der adgang til de mange kirker, hvor præster har den fordel frem for andre, at de kan få lov at prædike, men det er måske en tvivlsom forret, når man altid har haft den.

Når man er fra provinsen, hører kirke og kirkegård sammen. Men jeg husker godt, da der blev pladsmangel på de gamle kirkegårde omkring Trinitatis og Michaelis i Fredericia, og der skulle anlægges en ny kirkegård uden for voldene. Det var noget mærkeligt noget med en sådan begravelsesplads uden en kirke.

De sidste gymnasieår boede vi ude i et annekssogn med kirke og gravplads sammen på traditionel vis som i de fleste af vore landsogne, og vi har en stor opgave i at bevare dette billede af kirken i landskabet. Udsigten til kirken og udsigten fra kirken, som der så fortrinligt er redegjort for i en lille bog af Johan Exner og Helge Finsen, og som netop hedder: Kirken i landskabet. Man skal ikke have besøgt mange gravpladser i udlandet for at forstå, hvilken kulturværdi vore kirkegårde med og uden kirker har.

Nu er det så heldigt, at Philips Kirken ligger og pynter ved siden af Sundby Kirkegård, og selv om det samme ikke kan siges om Sundby Hospital på den anden side af kirkegården, har vi dog uden for vore vinduer daglig for øje livets muligheder, og det giver balance i sindet, hvis man i øvrigt har sans for sligt.

Der er dagen igennem megen færden af mennesker inde på kirkegården, og døgnnet rundt tumler dyrene sig. Vi har sågar haft en mår boende, som tog på natteudflugter til

det, der for den var den åbne natur, men ellers er det de mange vilde katte, der hersker på terrænet. Ofte får vi besøg af to duepar, som bringer uro blandt havens sædvanlige bestand af solsorte og spurve, og nu ved vintertide kommer flokke af måger og skræmmer livet af dem alle.

Det er rart at bo på en kirkegård, men også ganske bekvemt at kunne hente lidt føde hos naboerne. Da der både er kapel og krematorium kan formålet med menneskenes megen travlhed ikke skjules, og det kan naturligvis virke ubehageligt på den, der ikke bryder sig om at blive erindret om det nære forhold mellem liv og død. Det kan nu aldrig være særlig livsbekræftende at glemme at uden intet liv, men Grundtvig har nok ret i at sige verden ret farvel, i livets gry og livets kvæld er lige tungt at nemme.

Men meget andet lever på kirkegården. Minderne kommer frem under besøgene ved de kæres grave. I den første tid kan savnet være stort, men vi ved, hvorledes årene læger, og erindringen samler sig om de mere lyse stunder, der forvandler sorg til vemod og resignation til glæde over det, der har været. Kirkegården er nok dødens, men også de dodes have, hvor vi bliver mindet om slægternes gang, livets mangfoldighed og vel efterhånden også vor egen enfoldighed.

Efter dagens møje samles kirkegårdens folk i en af fløjene til den gård, hvis mark har leveret plads til beboelse og begravelse her på stedet. På en af længerne er der en rest stråtag fæstnet med træstykker, som man brugte det her på Sjælland. I Sønderho bruger vi mønningstørv, som skæres nede på strandengene, og det minder om den tid, da der praktisk taget ikke fandtes et træ på Fanø.

Vi er her ved at blive omringet af storbyen, men jeg kan dog fra mit vindue se to gårdes firkanter og kan glæde mig over åbent land, der er bevaret, der hvor døden endnu en gang har sejret over livet.

Fra danske dagblade

4/12 Dannevirke, Haderslev: Arbejdet med det nye kapel ved Ødis kirke er påbegyndt.

4/12 Præstø Avis: Menighedsrådet har godkendt udkast til urnehave på Præstø kgd (havearkt. *Rasmussen*, Allerslev).

5/12 Sjællands Tidende: Nyt lågeparti til Sct. Mikkels kgd., ny arbejdsbygning samt overdække på pergolaen ved kapellet (arkt. *Juel Lauridsen*) skal udføres i det kommende år.

6/12 Holbæk Amts Venstreblad: Højby kirke

skal ha nyt kapel. For Egebjerg kgd. er fredningstiden sat op til 30 år.

6/12 Silkeborg Avis: Kirkeministeriet har godkendt planerne til et kapel ved Dover kirke (arkt. *L. Foldager*, Ry).

6/12 Aarhus Amtstidende: Det bliver nødvendigt at bygge kapellet på Odder ny kgd. inden 5 år, måske bliver man nødt til at bygge det i flere etaper for at skaffe redskabs- og opholdsrum samt toiletter.

7/12 Fyns Tidende: Det lille kapel på Kerteminde ny kgd. skal bygges om, så det bliver et virkeligt begravelseskapel.

9/12 Præstø Avis: Fredningsmyndighederne har nu godkendt planerne for et kapel ved Hårlev kirke.

10/12 Holstebro Dagblad: Kirkeministeriet har godkendt planerne til anlæg af en kgd. ved Østre plantage i Holstebro.

10/12 Bornholms Tidende: Krematoriet i Rønne skal restaureres. Ovnene skal ombygges og forholdene i kælderetagen forbedres.

10/12 Lollands Tidende: Menighedsrådet i Rødby har købt jord (15 ha) til ny kirke og kgd.

11/12 Fyns Tidende: Glamsbjerg menighedsråd har hensat kr. 5.000 til regulering og beplantning af den nye kgd. samt kr. 3.000 til et kapel.

12/12 Fyens Stiftstidende: Kirkeministeriet har givet tilladelse til udvidelse af Broholm kgd. (inspektør *O. Raahauge-Askegaard*).

13/12 Sjællands Tidende: Fuglebjerg kgd. skal udvides med 500 til 600 m².

13/12 Sjællands Posten: Sct. Jørgensbjerg menighedsråd har indledt forhandlinger med Københavns magistrat om udvidelse af kirkegården (inspektør *A. Falmer-Nielsen*, Kbhvn.).

15/12 Fyens Stiftstidende: Menighedsrådet i Otterup har afsat kr. 10.000 til udvidelse af kgd.en nord for kirken.

17/12 Aalborg Amtstidende: Arbejdet med udvidelsen af Års kgd. skal begynde til foråret. Kr. 30.000.

17/12 Herning Folkeblad: Til den nye kgd. i Herning vil der blive udskrevet en idé-konkurrence.

18/12 Aarhus Amtstidende: Thorsager kgd. skal færdiganlægges og udvides (kr. 38.000).

19/12 Sønderjyden: En udvidelse af Nustrup kgd. er påkrævet, og der er købt et areal vest for kgd.en på 5—6.000 kvm.

1/1 1964 Frederiksborg Amts Avis: I forbindelse med kirkebyggeriet i Lille Værlose påtænkes det at anlægge en ny kgd.

4/1 Ny Tid Aalborg: Det mosaiske Trossam-

fund i Danmark har taget initiativet til at sætte den gamle kgd. i Ålborg i stand.

11/1 Randers Dagblad: Menighedsrådet i Grenå er begyndt at se sig om efter et areal til anneksgkd.

14/1 Sjællands Posten: Slangstrup ny kgd. placeres i nær tilknytning til den bestående (inspektør *Sven Hansen*, Gentofte).

24/1 Fredericia Dagblad: Planer om udvidelse af Erritsø kgd.

27/1 Thisted Amts Tidende: Amtslæge *Folke* og inspektør *Hasselstrøm* har besigtiget de arealer, der kan komme på tale ved udvidelse af Nors kgd.

5/2 Sjællands Posten: Udvidelsen af Frederiksborg kgd. må foretages nu (havearkt. *Johannes Tholle*). Omkostningerne vil andrage ca. kr. 100.000.

6/2 Skanderborg Amts Avis: Fællesmenighedsrådet for Stilling-Skanderup og Skanderborg har opnået enighed om fælles takster på de tre kgd., samtidig er man enige om en henvendelse til Skanderborg kommune om at sikre jord til en fjerde kgd.

12/2 Kristeligt Dagblad: De tyske grave (*A. Roesen*).

19/2 Sjællands Posten: Lyng-Uggeløse sogneråd agter at købe et stykke jord af „Kirkebakkegård“ til kgd.sudvidelse.

21/2 Vestjyden Esbjerg: Havearkt. *Junggreen Have* har udarbejdet et nyt skitseforslag til ny kgd. i Ribe.

26/2 Frederiksborg Amts Avis: Den store befolkningstilvækst i Måløv kræver mere jord til kgd.e.

28/2 Thisted Amts Tidende: Arbejdet med et nyt kapel på Hurup kgd. er påbegyndt (35—40.000).

29/2 Roskilde Tidende: Tre gravsteder fra krigene 1864 på Gråbrødre kgd.

3/3 Sjællands Tidende: Slagelse byråd har købt 100 tdr. land syd for byen, hvoraf en del skal udlægges til kgd. og krematorium.

4/3 Fyns Tidende: Brylle menighedsråd har købt 1 td. land ved den gl. kgd. til udvidelse af denne.

Fra norske dagblade

15/11 Fjordenes Tidende: Stårheim kgd. utvidast mot vest.

4/12 Finnmark Tidende: På den gamle kgd. i Vardø skal foretas opparbeidelse og planering i løpet av 1964.

5/12 Levanger-Avisa: Den ny kgd. for Levanger bør søkes anlagt i tilknytning til kgd.en i Alstadhaug, samtidig skal utredes spøgsmålet om bygning av krematorium.

10/12 Gjengangeren: Beplantningen av Borre kgd. vil koste kr. 4.700 og skal foregå over 2 år.

11/12 Vårt Land: Kgd.en ved Eidanger kirke skal utvides med 50—60 mål.

11/12 Harstad Tidende: Helserådet har godkjent Elveneset som plads til en ny kgd. for Ervik, men en anden plads oppe ved fjellet er også et egnet sted. Kgd. på Kjøtta skal utvides så den blir på 4 dekar.

11/12 Agderposten: Kgd.skonsulent frk. *Karen Reistad* går ind for at Rånaskogen bør sikres for en utvidelse av Arendal kgd.

14/12 Drammens Tidende og Buskeruds Blad: Den nye Ringerike kommune har avsatt kr. 139.000 til nytt kapell ved Norderhov kirke, til Veme kirke kr. 20.000 til utvidelse af kgd.en samt kr. 200.000 til krematorium til Hønefoss kirke.

15/12 Sarpn: Havearkitekt *Nordvik*, Oslo, har utarbeidet planene til en ny kgd. i Tune.

16/12 Oppland: Fluberg kgd. skal utvides med 2,5 mål.

24/12 Velgeren: Kommunestyret i N. Land vedtok å kjøpe 2.830 kvm. av ejendommen Gårder, kr. 14.000, til utvidelse av Østsinni kgd.

16/1 1964 Tidens Krav: Kgd.en i Åsskard skal utvidast etter planar av herredsaagronom *Per Oterholm*.

24/1 Rogalands Avis: Vikedal kommune har kjøpt snautt eit mål jord aust for kyrkja til utviding av kyrkjegården.

25/1 Lofotens Tidende: For at anlegge et nytt gravfelt på Nye kgd. i Narvik, blir det nødvendig å føre opp to broer over elven for trafikken til og fra det nye gravfelt.

5/2 Arbeiderbladet: Oslo trenger 2650 mål til gravlunder, 400 mål må skaffes snarest i området Sønder Nordstrand. Arbeidet med Alfaset må settes i gang så snart som mulig.

7/2 Eidsvoll Blad: Departementet har gitt tillatelse til utviding av Eidsvoll kgd. på 15 mål.

13/2 Vestfold: Vallø kgd. „brukes opp“ før den nye kommer på Råel.

19/2 Asker og Bærums Budstikke: Tanum kgd. skal få en urnelunds senare utvidelse av kgd.en.

20/2 Valdres: Planer for en kirke og kgd. skal utarbeides for Fagernes og Leira. Det avsettes rom i kjelleren till eventuelt krematorium for Valdres.

Fra tidsskrifterne

Der Naturstein nr. 12: Neue Grabmale des Bildhauers *Werner Krampf*, Mannheim. — Nr. 1 1964: Schriftgestaltung XVII. Beispielfelder auf Stuttgarter Friedhöfen. — Nr. 2:

Schriftgestaltung XVIII. — Nr. 3: Aus dem Grabmalschaffen des Bildhauers *Alfred Späte*, Kayna. Schriftgestaltung XIX.

Deutsche Friedhofskultur nr. 11: Warum evangelischer Friedhof? Gute Gebrauchsbinde- rei auf richtigem Kurs. Lässt sich die Teppichbeetausschmückung mit der modernen Grabgestaltung noch vereinen? Gedanken über den binderischen Grabschmuck zu den Gedanktagen. Entrichtung von Anliegerbeiträgen für konfessionelle Friedhöfe. Zur Frage der Grabmalgestaltung auf Sondergräbern. — Nr. 12: Das Grabmal mit individueller Note. Aus Ruhpoldings Geschichte. Nach neuen Grundsätzen ausgerichtet. Die Gärten der Toten. — Nr. 1 1964: Hamburg-Niendorf. Friedhofsverbesserung und Technik. Friedhofsverordnungen mal anders. Kleinbauten auf Friedhöfen. Neuanlegung eines Kirmesplatzes neben dem Friedhof. Grabsteine müssen regelmässig kontrolliert werden. — Nr. 2: Ein Blick auf den Bauleitplan. Handgeschmiedete Kerzenleuchter für Friedhofskapellen. Grosse Familiengrabstätte mit Stauden bepflanzt. Das Gesetzbuch des Friedhofes. Deutscher Friedhof in La Paz, Bolivia. Neue Gebührenordnung für einen mittleren Friedhof Gebührentarif.

Deutsche Gartenarchitektur nr. 4: Wettbewerb-Mustergrabfeld.

Friedhof und Denkmal nr. 6: Christliche Sinnzeichen und Sinnbilder. — Nr. 1 1964: Aschaffenburg und seine Friedhofskultur. Vorbildlicher Landfriedhof in Halsbach. Der Friedhof in Pratteln — eine vorbildliche neue Anlage in der Schweiz. Kranz und Kranzschleifen.

Ignis nr. 12: Biskop *Borgenstierna* invigde krematoriet i Filipstad. Krematoriet i Filipstad. Fyra invigningsakter i Linköping. Linköpings krematorium fick ny profil. *Eckerberg* och *Grufman* danska hedersmedlemmer. Om- och tillbyggnad av Sundsvalls krematorium. Enkelt och värdigt då Sundsvalls krematorium återinvigdes av biskop *Josefson*. Första spadtaget för Berthåga-krematoriet. De dödas dag familjefest på Sicilien. Kurs för utbildning av krematorieföreståndare. — Nr. 1 1964: Eldbegängelseföreningen i dagens samhälle. Myndigheterna har stora fördelar av medlemskap i Svenska Eldbegängelseföreningen. Tekniska delegationen sparar pengar åt uppdragsgivare. Tekniska delegationens arbetsuppgifter och taxor. Malmöbor studerade kyrkogårdsväsendet i London. Skogskapellet-krematoriet i Falun 25 år. — Nr. 2: Aktuella synpunkter vid anläggande eller utvidgning

av begravningsplater. Krematoriet i Västerås 10-årsjubilerar. Hur kan myndigheterna främja tillkomsten av vackrare och mera varierande gravvårdar. Kyrkogårdsresa till Österrike i september.

Kunst und Stein nr. 1 1964: Gedanken zur Schriftgestaltung. Grabschriften.

Landsbygraveren nr. 12: Kursus på Vilvorde. Landsbygravernes løn- og arbejdsforhold. — Nr. 1 1964: Pedersborg kirke. Cirkulære ang. regulering af honorarer. Takster for renholdelse og grandækning af gravsteder. — Nr. 2: Hovedbestyrelsesmøde. Lolland-Falsters Stiftsovrighed, Nykøbing F. (regulerede takster).

Menighedsrådenes Blad nr. 11: Landsbygravene (indlæg om forhandlingsgrundlag m.m.).

Steinmetz und Steinbildhauer nr. 12: Das Wort auf dem Grabmal als Sinndeutung des Todes XVII. — Nr. 1 1964: Erweiterungsabschnitt beim Nordfriedhof in München. Eingänge, Urnenhalle, Brunnen.

Fra det faglige bogmarked

Valentin u. Wiedemann: Der Friedhof. 4°, 100 + 105 s. text, 403 fig. BLV Verlagsgesellschaft, München u. å. DM 68.

Med undertitlen: Gestaltung, Bauten, Grabmale, foreligger gartenarchitekt *Valentiners* første udgave af kirkegårdsbogen, der var udpræget havekunstnerisk anlagt, nu i anden udgave med professor *Josef Wiedemanns* arkitekturbidrag, som har givet bogen en drejning, der ikke alene kan forsvares, men også yder væsentligt af værdi. Begge forfattere er kendte personligheder, og stoffet har de samlet fra vidt forskellige egne og sat instruktivt

op. Lad os anføre statistiken over fordelingen af forbruget af jord, der viser belægningsprocenter fra 17 til ca. 50. Eller det store emne gravmæler, hvor der vises meget af interesse. Bogen yder værdifuldt stof både til forvaltninger og skabende kunstnere, og det er en nydelse at tage den i hånden og studere den.

Åge Nicolaisen: Forårets have. 8°, 128 s., ill., Høst & Søn, Kbh. 1963. Kr. 24,50.

Det er en lille og nydelig bog af slotsgartneren om de fleste af de forårsblomster, som vi holder af og imødeser med længsel i den mørke vintertid. Det er dog først og fremmest løgplanterne. Der er beskrivelser og kultur-anvisninger, farve- og stregillustrationer, en nyttig og tillige inspirerende bog at læse og eje.

Her hviler. Gravskrifter og mindeord samlede af Henry Lauritzen. 8°, 52 s., Ålborg 1963.

Denne samling er udgivet af forfatteren (samleren) i 513 expl., hvoraf kun få er kommet i handelen gennem L. C. Lauritzens boghandel i Ålborg. Den rummer en række almindeligt kendte samt nogle få ukendte og ejendommelige gravindskrifter, illustreret med stregtegninger og fotografiske reproduktioner, både fra indland og fra udland, og med forklaringer til mindesmærker eller indskrifter.

Bjarne Jullum: Norsk Kremasjons Forening, 39 s. ill.

I anledning af Norsk Kremasjons Forenings 75 år fra 1889 til 1964 er denne lille historiske publikation fremkommet.

Den skildrer foreningens tilblivelse, hvem der har ledet den gennem årene, ligbrændingslovgivningen samt bringer statistiske oplysninger om ligbrænding i Norge.

Bogen er smukt illustreret med billeder af alle Norges krematorier. J. J.

BIRKHOLM PLANTE SKOLE

Prydbuske i alle sorter og størrelser. Store partier af de mest brugte. - løvrigt alle planter til haven.

Aflæg planteskolen
et besøg

Vassingerød pr. Allerød . Tlf. Allerød II26 (03 271)

Otfried Kneipp: Kunststoffe im Gartenbau. 128 s. 56 billeder. Eugen Ulmer, Stuttgart. DM 8,80.

Bringer alle oplysninger om plastikmaterialelets indførelse i gartnerier, hvorledes alle grene af faget kan bringe den i anvendelse. Plastikfolien til isolation af drivhuse eller som erstatning for glas, til dækning af jorden såvel lyst som mørkt plastik, alt efter hvad formål det skal dække. Hvorledes plastiken kan bruges i faste former som plantekasser (lette at transportere), pletter, vandkander og endelig til vandslanger både almindelige og til nedgravning i jorden.

Den viser plastikens anvendelse under alle former i gartnerierne, hvor den med stort held og med økonomisk fordel kan anvendes, og vil blive anvendt endnu mere fremover.

J. J.

Föreningen Sveriges Kyrkogårdsföreståndare har fremsendt sin å jourførte medlemsliste for 1963, nydeligt duplikeret.

Hans Rønø: Gråbrødre kloster, kirke og kirkegård i Roskilde. 8°, 30 s. Roskilde 1964.

Som særtryk af lokaltidsskriftet: Fra Københavns Amt 1963, er udsendt dette lille skrift, der især handler om Roskilde Gråbrødrekirkegård med udgangspunkt i den i 1942 avslørede mindeplade af *Karl Hansen Glem* og *Arthur Fang* på kappellets nordside. Det er forfattet af kirkegårdsinspektør *Hans Rønø*, som på en sober og saglig måde beretter stedets historie ved god anvendelse af citater, der er kædet sammen til en helhed om fortid, nutid og fremtid.

Marmorfigur

egnet til midterparti i afdeling med ukendte grave sælges meget billigt. Billet mrk. 4456, Sylvester Hvid, reklamebureau, Frederiksberggade 21, København K.

Resolutioner m. m.

Kirkeministeriets skriv. af 13/12 1960 (til N. N.) om, **hvem rådighedsretten over et gravsted, hvori en ægtemand og hans tidligere afdøde hustru var begravet, tilkom i et tilfælde, hvor den afdøde ægtemand efterlod sig hustru af andet ægteskab foruden børn af første ægteskab.**

Gennem stiftsøvrigheden over Roskilde stift har ministeriet modtaget et af Dem til A. sogns menighedsråd indsendt andragende vedrørende en imellem Deres afdøde faders hustru i andet ægteskab, fru O. O. og Dem og Deres søskende opstået uoverensstemmelse angående affattelsen af inskriptionen på den gravsten, der er anbragt på det gravsted på A. kirkegård, hvori Deres forældre — — er begravet.

Det fremgår af andragendet, at Deres fader har ladet opsætte en gravsten på gravstedet efter Deres moders begravelse, og at gravstenen var forsynet med oplysninger om Deres moders navn og om tidspunkterne for hendes fødsel og død. Endvidere er det oplyst, at fru O. O. efter Deres faders begravelse har foranlediget, at inskriptionen på gravstenen er ændret til „Fritz — — familiegravsted“, og at det

Penicillinmuld

er et muldrigt og formuldningsfremmende gødnings- og jordforbedringsmiddel med passende mængder plantenæring og mikronæring, fri for plante sygdomme, skadedyr og ukrudt. Giver planterne en kraftig rodudvikling og skuddannelse samt rigere blomstring.

Siden fremkomsten for 10 år siden er Penicillinmuld anvendt regelmæssigt på kirkegårde og i mange andre offentlige haver. Forbruget er stadig stigende på disse områder. — Penicillinmuld leveres i sække à 25 og 50 kg samt tonsvis i løsvægt.

Brochure tilsendes gerne.

Fås hos alle de førende firmaer.

Wm. Christensen Hovedvejen 116 . Glostrup . Telefon 96 16 90

I Sverige: **WEIBULLS HUMICILLIN**

er denne ændring, De og Deres søskende ikke finder at kunne godkende.

I anledning heraf skal man meddele, at dispositionsretten med hensyn til et gravsted efter ministeriets formening må tilkomme de nærmeste pårørende i forening, hvilket i det foreliggende tilfælde vil sige børnene i Deres faders første ægteskab i forening med den efterlevende ægtefælle. Bestemmelser vedrørende gravstedet og den derpå anbragte mindesten må som følge heraf træffes af de pågældende i forening.

Det tilføjes, at den endelige afgørelse af den i nærværende sag foreliggende uoverensstemmelse henhører under domstolene.

Kirkeministeriets skriv. af 28/12 1960 (til højesteretssagfører N. N.) om, **hvorvidt enken efter en i et gravsted begravet person havde krav på at blive begravet i gravstedet.**

I et hertil indsendt andragende har De som sagfører for to af arvingerne i boet efter den i 1957 afdøde fru Edith Poulsen, der tillige med sin tidligere afdøde ægtefælle og deres i 1960 afdøde søn, Erik Poulsen er begravet i gravsted nr. — — på A. Kirkegård, forespurgt, om der vil være noget til hinder for, at Erik Poulsens efterlevende hustru til sin

tid begravnes i det fornævnte gravsted, uanset at gravfæstebrevet i forbindelse med gravsætningen af Erik Poulsen blev forsynet med tilføjelse om, at dennes hustru ikke måtte begravnes i gravstedet. De har herved henvist til bestemmelserne i §§ 24 og 25 i bekendtgørelse af 23. september 1947 af lov om vedligeholdelse af kirker og kirkegårde m. v., samt til at der af den efterlevende hustru er fremsat ønske om til sin tid at blive begravet i det pågældende gravsted.

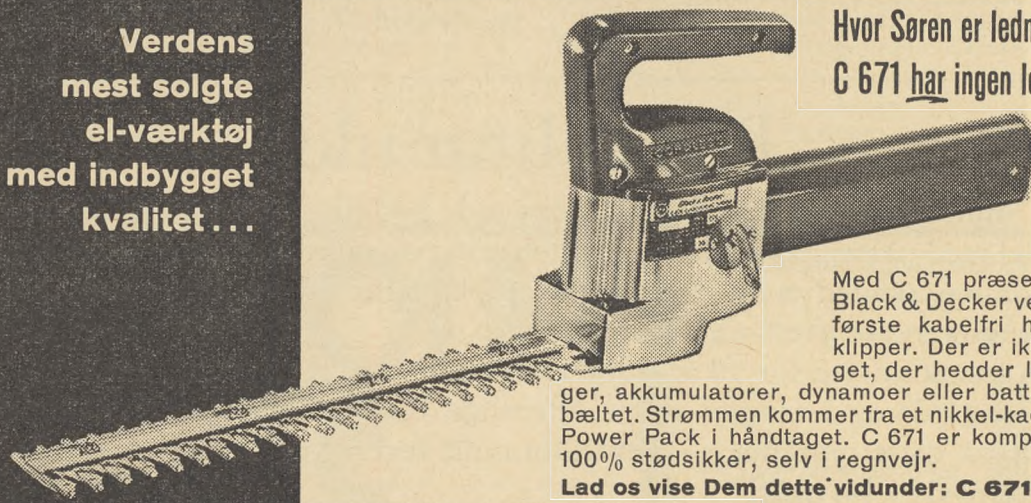
Det fremgår af sagen, herunder af en af kirkegårdsbestyrelsen afgiven erklæring, at den nævnte tilføjelse til gravfæstebrevet er foretaget på foranledning af den nuværende ihændehaver af gravfæstebrevet, Anders Poulsen — født i Edith Poulsens ægteskab — efter forud indhentet godkendelse af dennes tre søskende, men at tilføjelsen nu alene ønskes opretholdt af Anders Poulsen.

I anledning heraf skal man meddele, at ministeriet vil være tilbøjelig til at antage, at dispositionsretten med hensyn til det pågældende gravsted, efter at den ene af ægteparret Poulsens 5 børn er afgået ved døden, må tilkomme de efterlevende 4 søskende i forening,

(fortsættes)

Black & Decker

Verdens
mest solgte
el-værktøj
med indbygget
kvalitet...

Hvor Søren er ledningen?
C 671 har ingen ledning.

Med C 671 præsenterer Black & Decker verdens første kabelfri hækkeklipper. Der er ikke noget, der hedder ledninger, akkumulatører, dynamoer eller batterier i bæltet. Strømmen kommer fra et nikkel-kadmium Power Pack i håndtaget. C 671 er kompakt og 100% stødsikker, selv i regnvejr.

Lad os vise Dem dette vidunder: C 671.

Fås hos førende værktøjsforhandlere og isenkræmmere. — Vi anviser gerne nærmeste forhandler og fremsender brochure på forlangende.
Black & Decker Ltd., Lerhøj 17, Bagsværd . Tlf. 98 56 66